

PREZIDENTO VALDO ADAMKAUS
GIMNAZIJA

KOMANDA „KUBU”
A KATEGORIJA

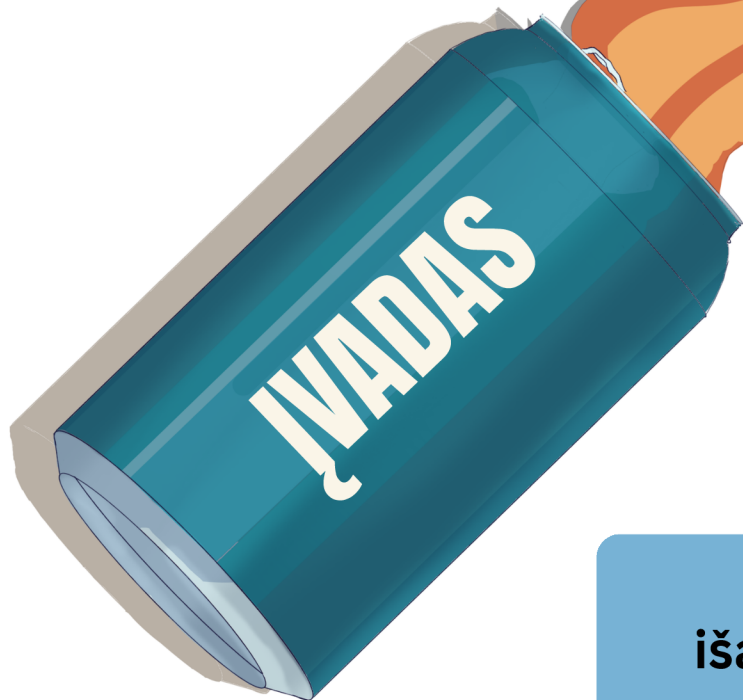
A light green map of Lithuania is centered on the page. The text 'AR LIETUVA TAMPA ŽALESNĖ?' is written in a dark green, serif font across the map. The background of the entire page is a light blue sky with several black silhouettes of birds in flight. At the bottom, there is a dense forest of evergreen trees, with the top half of the trees in black and the bottom half in a vibrant green color.

AR LIETUVA
TAMPA
ŽALESNĖ?

Dažnai išgirstame apie mums aktualias problemas - gamtos taršą, klimato atšilimą.

Ieškant informacijos internete galime pastebėti Lietuvos siekius kovoti su šiomis problemomis, padaryti Lietuvos aplinką „žalesnę“, organizuojant įvairias aplinkos švarinimo akcijas ar investuojant į su tvarumu susijusius projektus.

Tačiau ar tikrai kas nors keičiasi?

Mūsų komandos tikslas - išanalizuoti su ekologinėmis problemomis susijusių rodiklių kaitą Lietuvoje ir palyginti juos su kitų šalių duomenimis.

Mokykloje...

Sveikas, ne. Tai ką, nuo šiol nebemiegosi per pamokas?

Ei, ar girdėjai, kad atsirado nauja biologijos mokytoja?

Abejoju, mane sunku sudominti...

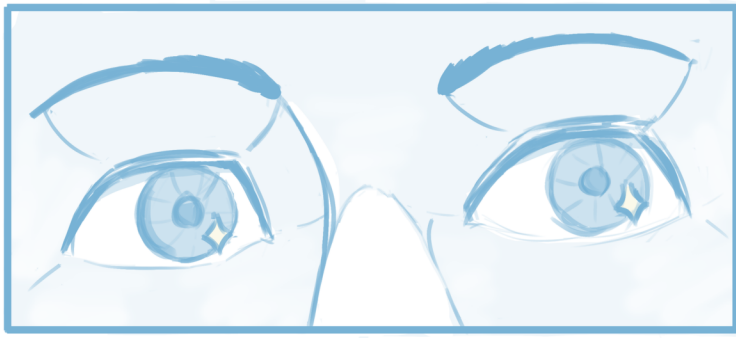
Sveiki mokiniai, mano vardas yra Rūta. Ateinantį pusmetį būsiu jūsų biologijos ir gamtamokslinių tyrimų mokytoja.

Kadangi nenoriu jūsų apkrauti pirmąją mūsų pamoką, šiandien tiesiog kviečiu visus pasiklausyti pristatymo.

Žinau, kad biologijos ir gamtamokslinių tyrimų pamokose kartais kalbėjote apie ekologines, tvarumo ir aplinkosaugines problemas. Tačiau ar kada nors svarstėte, ar yra pokyčių sprendžiant šias problemas Lietuvoje?

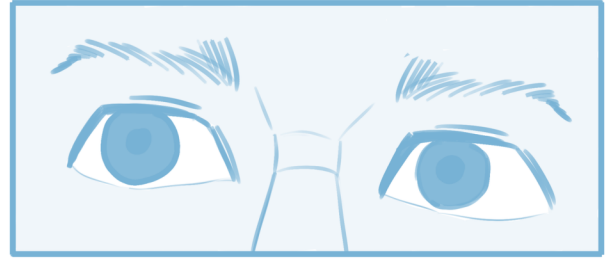
Šiandien pamokoje remdamasi oficialiąja statistika pamėginsiu parodyti, kaip Lietuvoje pakito keletas su ekologija susijusių rodiklių bei palyginsiu juos su Europos Sąjungos rodikliais.

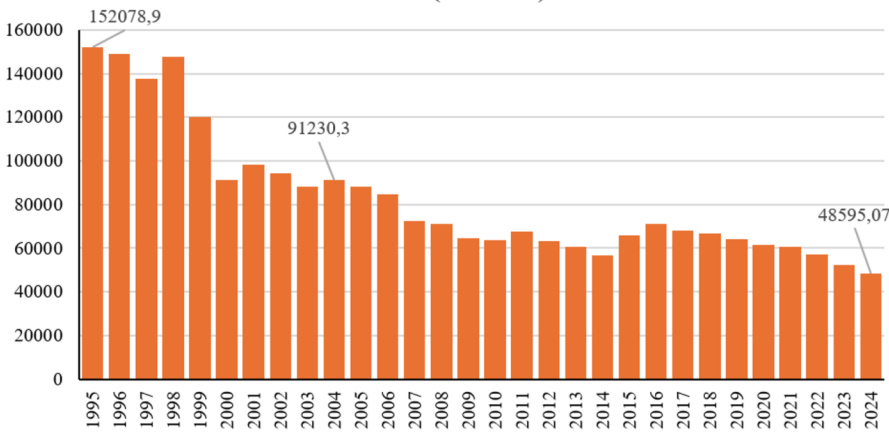
Kalbėsime apie ekologinių problemų sprendimą Lietuvoje!? Tu manęs apie tai klausei praeitą savaitę, pameni?

Pamenu. Tądien nežinojai, ką man atsakyti...

Pradėkime nuo Lietuvoje į aplinką išmetamų teršalų.

Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis (tonomis)

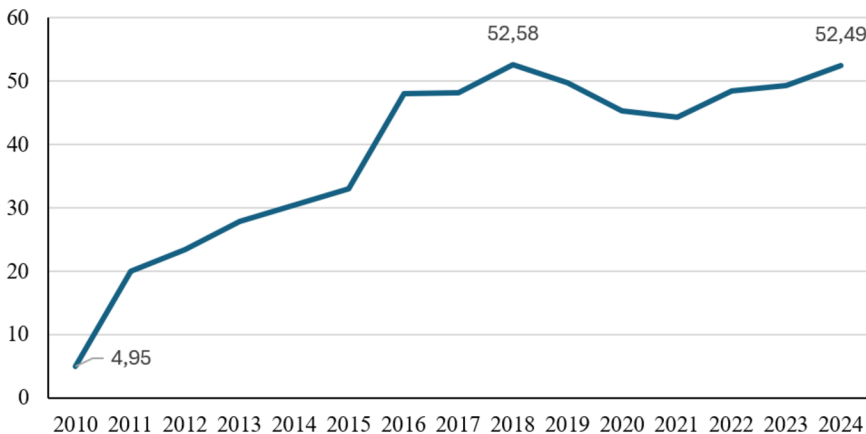

1995-2024 m. teršalų, išmestų į orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis netolygiai mažėjo. Daugiausia ir mažiausia teršalų buvo išmesta atitinkamai 1995 ir 2024 m.

Palyginus su 1995 m., 2024 m. stacionarūs taršos šaltiniai Lietuvoje į orą išmetė net 3 kartus mažiau teršalų. Palyginus su 2004 m. - 46,73% mažiau teršalų.

Šie duomenys leidžia spręsti, kad Lietuvoje veiksmingai mažinamas kenksmingų medžiagų, išmetamų į aplinkos orą, kiekis.

Perdirbtos komunalinės atliekos, palyginti su susidariusiomis komunalinėmis atliekomis (proc.)

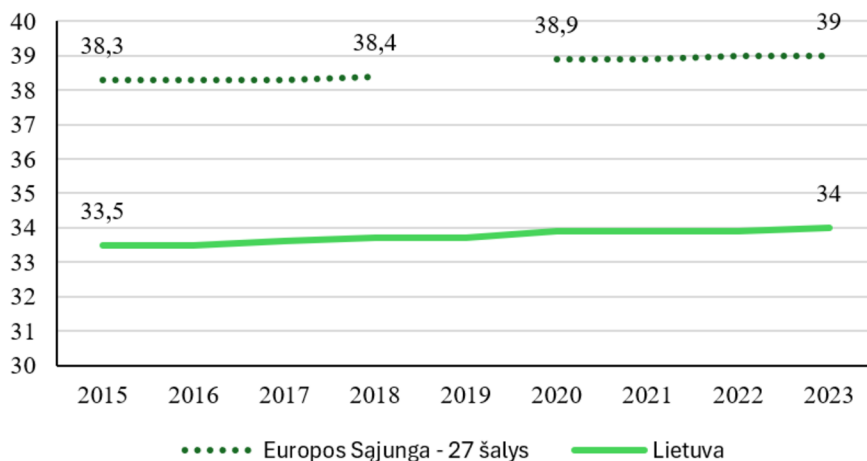
Perdirbtų komunalinių atliekų procentinė dalis 2010 - 2024 m. laikotarpiu netolygiai augo.

2024 m. palyginus su 2010 m., perdirbtų komunalinių atliekų procentas išaugo daugiau nei 10 kartų - nuo 4,95% iki 52,49%.

Daugiausia komunalinių atliekų buvo perdirbta 2018 m.

Šie duomenys leidžia spręsti apie tai, kad Lietuvoje diegiamos atliekų rūšiavimo ir perdirbimo sistemos yra efektyvios.

Šalies plotas, kurį užima miškai, %

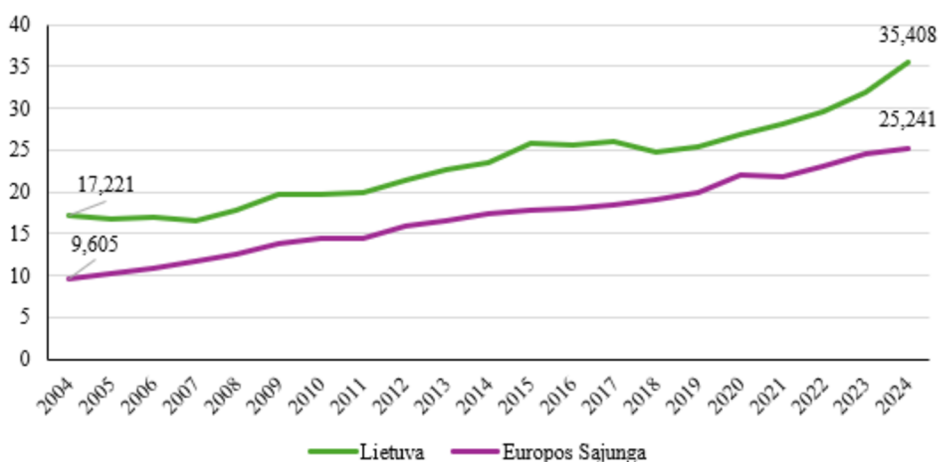

„Eurostat“ duomenimis, Lietuvos ploto dalis, padengta miškų, 2015 - 2023 m. nežymiai didėjo. Per šį laikotarpį šalies miškingumas padidėjo 0,5% - nuo 33,5% iki 34%.

Visgi, palyginus su Europos Sąjunga, Lietuvoje miškai užima mažesnę teritorijos dalį. Europos Sąjungai taip pat būdingas spartesnis miškų plotų augimas - 2015 - 2023 m. miškų dengiamas ES teritorijos dalis padidėjo nuo 38,3% iki 39%, t. y. 0,7%.

Šie duomenys rodo, kad Lietuvoje didėja miškingumas, tačiau vis dar atsiliekame nuo bendros Europos Sąjungos pažangos šioje srityje.

Atsinaujinančiųjų šaltinių energijos dalis galutiniame energijos suvartojime, %

Atsinaujinančiųjų energijos šaltinių pagamintos energijos dalis galutiniame energijos suvartojime Lietuvoje 2004 - 2024 m. netolygiai augo.

Per 20 metų Lietuvoje šis rodiklis padidėjo 2 kartus - nuo 17,221% iki 35,408%.

Per visą šį laikotarpį atsinaujinančiųjų šaltinių energija Lietuvoje sudarė didesnę suvartojamos energijos procentą negu Europos Sąjungoje. 2024 m. Lietuvoje ir ES ji sudarė atitinkamai 35,408% ir 25,241% visos sunaudotos energijos.

Tai reiškia, kad Lietuvoje vyksta pakankamai spartus perėjimas prie atsinaujinančiųjų energijos šaltinių naudojimo.

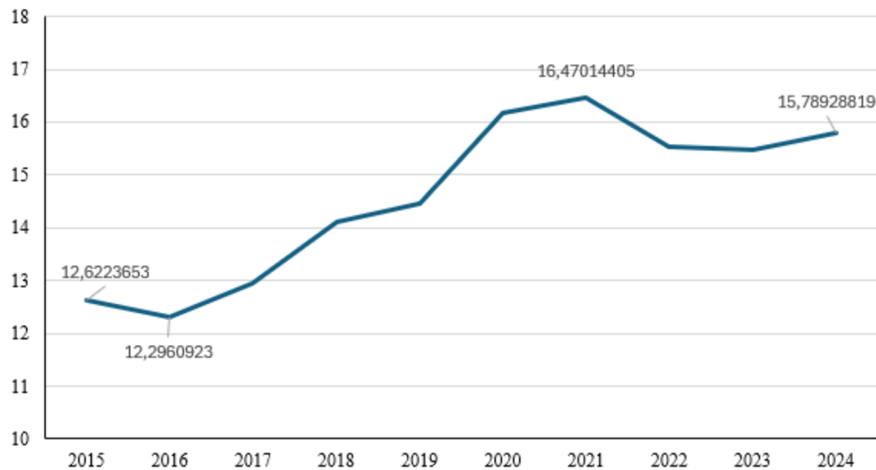
Šaltiniai:

1) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_15_11/default/line?lang=en

2) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_07_40/default/line?lang=en

Vis dėl to, Lietuvoje vis dar opi šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo problema.

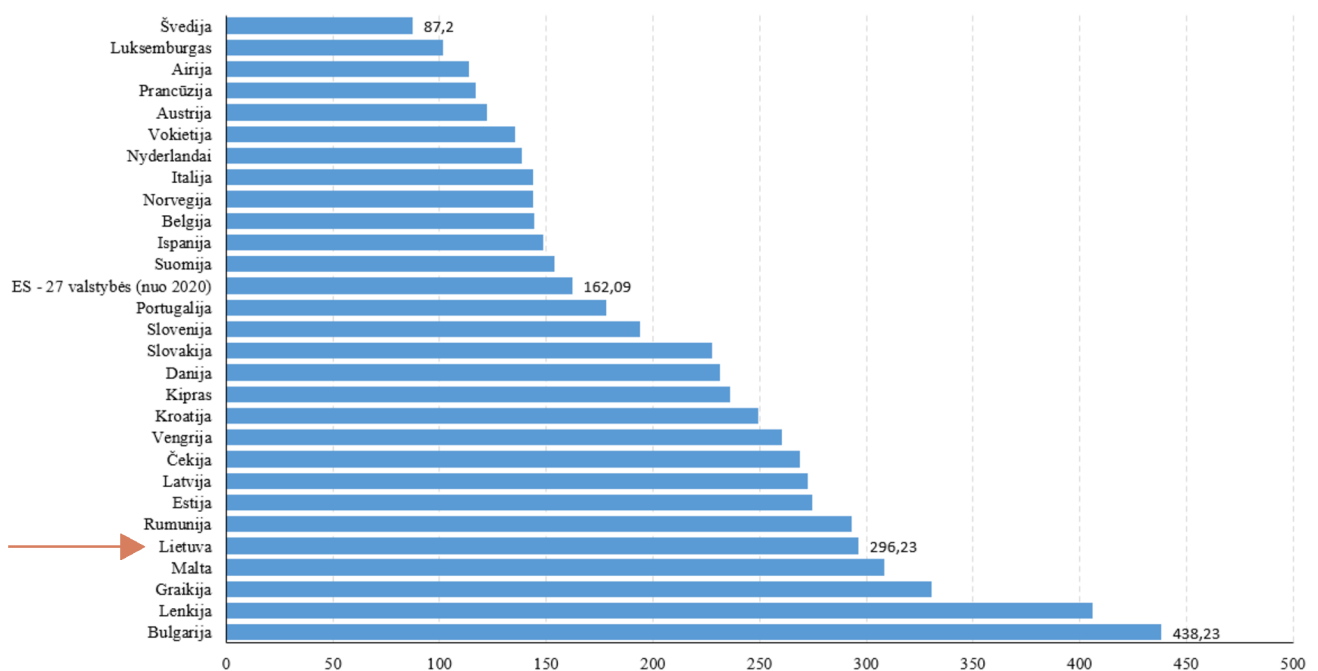
Išmesto anglies dioksido kiekis (milijonai tonų)

Lietuvoje į atmosferą išmesto anglies dioksido kiekis 2015-2024 m. netolygiai didėjo. Mažiausiai CO₂ buvo išmesta 2016 m. (12 296 092,3 t.), daugiausiai - 2021 m. (16 470 144,05 t.).

Palyginus su 2015 m., 2024 m. Lietuvoje išmesta 25,09% daugiau anglies dioksido - išmesto CO₂ kiekis padidėjo nuo 12 622 365,3 t. iki 15 789 288,19 t.

Šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (gramais CO₂ ekvivalento), tenkantis vienam eurui BPV

Pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį CO₂ ekvivalentu, tenkančiu 1 eurui šalies bendrosios pridėtinės vertės (dabartinėmis kainomis), 2024 m. Lietuvos rodiklis buvo penktas pagal didumą Europos Sąjungoje ir lygus 296,23 g/eur.

Palyginus su Europos Sąjungos rodikliu (162,09 g/eur), Lietuvos rodiklis yra 82,76% didesnis ir net 3 kartus lenkia mažiausiu rodikliu pasižyminčią Švediją.

Šis rodiklis signalizuoja, kad, palyginus su kitomis Europos Sąjungos šalimis, Lietuvos ekonomika vis dar yra stipriai priklausoma nuo ūkio sektorių, išmetančių daug šiltnamio efektą sukeliančių dujų.

Šaltiniai:

- 1) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_ac_ainah_r2/default/line?lang=en
- 2) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_ac_aeint_r2/default/bar?lang=en

Matau, kad mums liko nedaug laiko iki pamokos pabaigos, tad daugiau neišsiplėsiu.

Trumpai apibendrinant galima teigti, kad tai, kaip vertinsime Lietuvos sėkmę kovojant su ekologiniais, aplinkosaugos ir tvarumo iššūkiais, priklauso nuo rodiklio, kurį pasirenkame analizuoti.

Tikiuosi, kad sužinojote ką nors naujo!

Pakeliui namo...

Žinai, nemeluosiu, man šita pamoka visai patiko... Jau seniai norėjau sužinoti daugiau apie tai, kaip Lietuvoje sekasi spręsti su aplinkosauga ir ekologija susijusius iššūkius.

Turėsiu ką papasakoti šeimai!

Pritariu! Jei atvirai, nežinia, susijusi su aplinkosauginėmis problemomis, man gan dažnai kelia nerimą. Ši pamoka man leido pasijusti drąsiau ir daugiau sužinoti apie Lietuvą!

Išvados:

- Lyginant su ankstesnių metų duomenimis, Lietuvoje stebimas teigiamas pokytis, susijęs su stacionarių taršos šaltinių išmetamų oro teršalų mažėjimu ir geresniu komunalinių atliekų perdirbimu.
- Lietuva lenkia Europos Sąjungos vidurkį didėjančiu energijos iš atsinaujinančių energijos šaltinių vartojimu.
- Nors Lietuvoje fiksuojamas nedidelis miškingumo didėjimas, šis pokytis išlieka mažesnis nei kitose Europos Sąjungos šalyse.
- Lyginant su kitų šalių duomenimis, kaip pagrindinė tobulintina sritis Lietuvoje išsiskiria išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas.